

Από την κομωδία
στο δράμα

Συννεφιασμένος θεατρικά προβάλλεται από ώ και πέρα ο καιρός, καθώς η διοίκηση - διευθυνση του ΚΘΒΕ ανακοινώ- σε τη διανομή ρόλων και τους καλλιτεχνικούς παράγοντες των «Νεφελών» του Αριστοφάνη, του μοναδικού έργου που θα ανέβασε το καλοκαίρι η δεύτερη κρατική σκηνή της χώρας. Η απειλή δημιουργείται από την απόφαση των διοικου- ντων να αναθέσουν τη χορο- γραφία της παραστάσεως στον Ντανιέλ Λοιμέλ και να μετασχει- στο έργο το «Αέσαν Χοροθέα- τρο», παρά την ανακοινωθείσα απόφαση των ήθοποιων του θεάτρου να μην πάρουν μέρος σε παράσταση στην οποία θα μετέχει το χορευτικό συγκρό- τημα του θεάτρου και ιδιαίτερα, ο διευθυντής του. Όπως είναι γνωστό, οι ήθοποιοι του ΚΘΒΕ, στην απόφασή τους αυτή, έχουν και την υποστήριξη του ΣΕΗ, του σωματείου τους, πράγμα που κάνει τα πράγματα πιο σοβαρά, δηλαδή πιο επικίν- δυνα για το μέλλον αυτής της παραστάσεως. Τα πιστόλια, λοι- πόν, έχουν τραβηχτεί και θα πρέπει να περιμένουμε να δούμε ποιός θα επιζήσει από ακόμη μια «μονομαχία στον πράσινο θάλασο».

ΥΓ-1: Το Κρατικό Θέατρο εξα- κολουθεί να μένει χωρίς διευ- θυνητή, τουλάχιστον μέχρι τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές. Παρά τις υποσχέσεις, η κ. υπουργός δεν έδωσε ακόμη καμιά λύση. Το πιθανότερο εί- ναι ότι θα γίνει νέα έκλογη, με τους ίδιους μονομάχους, τον κ. Βολανάκη και τον κ. Χουβαρόδα, που σ' εν φαίνεται να σήλωσαν ότι αποχώρησαν από τον θώκο.

ΥΓ-2: Ο πρόεδρος και ο αντι- πρόεδρος του διοικητικού συμ- βουλίου του ΚΘΒΕ αναχωρούν, μόλις μειωθεί η ραδιενέργεια, στην Πολωνία για να ενημερω- θούν ή να μελετήσουν... κου- κλοθέατρο. Και ήταν καιρός. Νά δει, τέλος πάντων, το θέατρο μας μιάν άσπρη μέρα!

Για ένα ημίγειο
φωτογραφικών

Στα πλαίσια της προσπάθειας που γίνεται για να διατηρηθούν ζωντανές οι μνήμες της Θεσσα- λονίκης, είτε μέσα από γραφτά, είτε μέσα από καλλιτεχνήματα, αξίζει τον κόπο να συγκεντρω- θούν φωτογραφίες που αναφέ- ρονται στην πόλη και στην ιστο- ρία της. Και δεν εννοούμε μόνο φωτογραφίες οπισθίων ή τοπίων, ούτε μόνο φωτογραφίες επίσημες, όπου υπάρχει ένα σχετικό υλικό. Είναι που έχει σημασία είναι να συγκεντρω- θούν και φωτογραφίες πιο «ιδιωτικές», που θα έγραφαν μια άλλη ιστορία. Αλλά, θέματα, περισσότερη σημασία θα είχε να υπήρχε ένα «μουσείο», ή ένα

Η οικονομική τους κρίση «βαθαίνει» συνεχώς Βίντεο, ή «χαριστική βολή» γιά τους κινηματογράφους

Στην έπορχία οι καφετερίες
έχουν μετατραπεί σε σινεμά

Ο κινηματογράφος, σάν επιχείρηση, δεν πάει καθό- λου καλά. Και αυτή η διαπι- στωση δεν είναι, βέβαια, και- νοσύνια. Εδώ και μερικά χρόνια, τα σινεμά περνούν από πρωτοφανή οικονομική κρίση (τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό), ή οποία, μάλλον, θαθαίνει συ- νεχώς.

Έχουν γραφεί και παλιότερα οι λόγοι: πρώτος και καλύτερος ή τη- λεόραση, το γεγονός, δηλαδή, ότι μιά όθνη μήκη στο κάθε σπίτι - αλλά ακόμη το γεγονός ότι ο κό- σμος, το κοινό, άλλαξε τρόπο ζωής, ηγείται εκδρομές (τα Σαββατοκυ- ριακά αδειάζουν οι πόλεις) ή συχνά- ζει πολύ σε κέντρα (ταβέρνες, μπαρ, καφετερίες κλπ.). Ετσι, ο κινηματο- γράφος, παρ' όλο που εξακολουθεί, συγκριτικά, να είναι φτηνός, έχασε το μεγαλύτερο μέρος της πελατείας του και τώρα, βασικά, ζει με τη νεολαία.

Πραγματικά, αν πάει κανείς σε έναν κινηματογράφο, θα δει ότι στους 100 θεατές οι 95 είναι νέοι. Αυτό έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην μεγαλύτερη κρίση του κινημα- τογράφου στην έπαρχια. Γιατί, αν ή Αθήνα και ή Θεσσαλονίκη έχουν όψ' ενός έναν κινούμενο πληθυσμό και όψ' έτερου δεκάδες χιλιάδων φοιτη- τών, μιά έπαρχιακή πόλη δεν έχει αυτά τα στοιχεία. Αποτέλεσμα, ο κινηματογράφος να φθίνει ταχύτερα στην έπαρχια.

Η εισβολή
του βίντεο

Την γενικότερη κρίση ή κινηματογραφική επιχείρη- ση την είχε ξεπεράσει, κατά κάποιον τρόπο, και μέχρι πριν δύο χρόνια τα πράγμα- τα είχαν βρεί κάποια ισορρο- πία, καθώς και οι έταιρίες είχαν επιδοθεί σε κινηματο- γραφικές παραγωγές έντυ- πωσιακές, που δεν μπορού- σε να τις προσφέρει ή τη- λεόραση.

Στασος τα δύο τελευταία χρόνια το βίντεο έχει ανατρέψει όλη την κατάσταση και οι κινηματογραφικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν μιά μείωση ειστηρίων που κάθε χρόνο φτάνει τα 20%. Αν το κακό συνεχι- στεί με τον ίδιο ρυθμό, το μέλλον του σινεμά είναι μαύρο. Το βίντεο χτύπησε και τους κινη- ματογράφους των δύο μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας, αλλά και της έπαρχιας, που κυριολεκτικά τους έξοντώνει. Στην μεγάλη πόλη,

φους. Αυτό το τελευταίο γίνεται περισσότερο στην έπαρχια, όπου έχει καθιερωθεί οι καφετερίες να προβάδουν όλες βιντεοκασέτες (μά- λιστα σε μεγάλη όθνη) και με πρό- γραμμα που ανακοινώνεται από έξω - αλλά ακόμη το γεγονός ότι ο κό- σμος, το κοινό, άλλαξε τρόπο ζωής, ηγείται εκδρομές (τα Σαββατοκυ- ριακά αδειάζουν οι πόλεις) ή συχνά- ζει πολύ σε κέντρα (ταβέρνες, μπαρ, καφετερίες κλπ.). Ετσι, ο κινηματο- γράφος, παρ' όλο που εξακολουθεί, συγκριτικά, να είναι φτηνός, έχασε το μεγαλύτερο μέρος της πελατείας του και τώρα, βασικά, ζει με τη νεολαία.

Ο Γιούλιανος Βιδιανός, σε μιά σκηνή του «Ράμπο II». Τα φίλη του φίλη κρύβει σε αρραβών στενήριον.

πόλης ή και χωριού) μπορεί να δια- θέσει κανείς τί έργο προβάλλεται από 2-4 ή ώρα, ποιά από 4-6 κ.ο.κ. Με την μέθοδο αυτή, με το βίντεο, έχει μειωθεί πολύ ή δουλειά των κινηματογράφων της Θεσσαλονίκης και έμμηδενίζεται στην έπαρχια. Ηδη, τον χείμαρρο που πέρασε έκλει- σαν στην Θεσσαλονίκη έξι συναικα- κοί κινηματογράφοι, που νοικιάστη- καν σε σούπερ μάρκετ. Στην έπαρ- χια τα ίδια και χειρότερα. Πριν λίγα χρόνια, μερικά επιχειρηματίες, για να σωθούν, μετέτρεψαν το σινεμά

νομική που δεν ξέρουν πώς να την αντιμετώπισουν. Βέβαια, υπάρχουν κάποιες ταινίες που «δουλεύουν», που προσελ- κύνουν τον κόσμο. Οι ταινίες αυτές είναι κυρίως τα φίλη θιας ή περιπέ- τειες, οι κωμωδίες, και κάποιες κα- λιτεχνικές ταινίες που τιμούνται με διεθνή βραβεία σε φεστιβάλ κλπ. Αν

έρωτας» έκοψε το ένα τέταρτο περί- που των ειστηρίων του «Ράμπο II». Από τις ελληνικές ταινίες πρώτα έρχονται τα «Πέτρινα χρόνια» του Βούλαρη και δεύτερο το «Ψηλός λιγνός και ψεύταρος». Εκείνο που διαπιστώνεται και στις μεγάλες πό- λεις και στην έπαρχια είναι ότι οι κωμωδίες του Ψάλλη ή του Μουστά-

θως επαναλήψεις (μερικές πολύ ένδιαφέρουσες) και αυτό γίνε- ται γιατί από την μιά μεριά έχει μειωθεί ο αριθμός των παραγο- μένων έένων ταινιών (ελάχιστες πιά γαλλικές ή ιταλικές έρχο- νται) και από την άλλη υπάρ- χουν πολλοί χειμερινοί κινημα- τογράφοι που έξαντλούν την παραγωγή στους χειμερινούς μήνες.

Παλιότερα, ενώ προβάλλο- νταν πολλές ταινίες στην Αθή- να, οι κινηματογράφοι της Θεσα- σαλονίκης, που ήταν ολιγότε- ροι, δεν προλάβαιναν να τις προβάδουν όλες και έτσι έμε- ναν καλές ταινίες να προβά- θουν και το καλοκαίρι. Οι παλιό- τροι θυμούνται πόσο εξόλα- γες ταινίες μπορούσε να δει κανείς σε θερινούς κινηματο- γράφους πρώτης προβάλης.

Φυσικά, γιά το θερινό σινεμά υπάρχει σε εξέλιξη και ένας άλλος κίνδυμος. Η ανακοδόμη- ση παίρνει, το ένα μετά το άλλο, τα οικόπεδα και έτσι κλείνουν τα σινεμά. Περαι χόσμε τα «Ολύμπια» στην στάση Αναλ- ψευς, τώρα πρθε ή σειρά του «Φάληρου» που πιθανώς θα λει- τουργήσει αυτό το καλοκαίρι γιά τελευταία χρόνια. Εκείνοι που μένουν σιγουροί είναι οι «χειμερινοί - θερινοί» όπως ή «Αθηνα» κ.ά.

Οι έλλιδες
από τον νόμο

Υπάρχουν έλλιδες γιά τους κινηματογράφους; Ναι, φαίνεται ότι υπάρ- χουν κάποιες έλλιδες κι αυτές βασίζονται στον νέο νόμο περί κινηματο- γράφου.

Όπως πιστεύεται ο νέος νό- μος θα δοτήσει τους κινημα- τογραφιστές κατά δυο τρέ- πους. Ο πρώτος είναι ότι θα απαγορευθεί την δημόσια προ- βάλη βιντεοκασετών. Αυτό θα σημαίνει ότι δεν θα μπορούν οι καφετερίες να προβάδουν ται- νίες και έτσι θα πάψει ή διαρροή θεατών από τους κινηματογρά- φους πρής τις καφετερίες.

Ο δεύτερος τρόπος είναι ότι θα χτυπηθεί ή βιντεο-παιρατεία. Πρόγνωση, με αυτόν τον τρόπο οι καφετερίες μπορούσαν να προβάδουν ταινίες, προτιόν ακόμη έρθουν οι αντίστοιχες ταινίες στους κινηματογρά- φους. Ετσι τα σινεμά έρχονται δεύτερα στην προβάλη, με απο- τέλεσμα, όπως καταλαβαίνει κανείς, να μειώνεται ή πελα-

Η Βιδιαν Λή και ο Λώρενς Ολιβιέ σιά νιάτα τους, σε μιά ώραία παράσταση του «Ρωμαίος και Ιουλιέτα», στη Νέα Υόρκη, το 1940.

Στο πλευρό του Ολιβιέ
Όταν ή Βιδιαν Λή
δοξαζόταν
σε σκηνή και όθνη

Με «ρόλους» του Σαίξπηρ
ή σύγχρονων συγγραφέων

Θά είχε φτάσει ή Βιδιαν Λή ή μεγάλη της ήγημ ή δόξα, αν δεν είχε τη σχέση της με το Λώρενς Ολιβιέ, πάνω και έξω από τη σκηνή, και αν δεν είχε παίξει στο «Οσα παίρνει ο άνεμος».

Στα 22 χρόνια της, όπου είχε κάνει σπουδές στο Λονδίνο και στο Παρίσι, με το δεύτερο κίλος ρόλο της καριέρας της, στη «Μάσια της Βενετίας» του Αλφρέ Ντιούι, στο θέατρο «Αμψόντορ», πέτυχε μιά αναγνώριση αποφασιστική γι' αυτή. Η ήγημ που κέρωσε από το έργο εκείνο του Ντιούι, μαζί με ή λεητή της κορμωσασιά και το όμορφο πρόσωπό της, με τα κνικισπράσινα μάτια, της πρόσφεραν συμβόλαιο μακράς διάρκειας με το Χόλλυγουντ. Οσοσο, είχε και μιά έντυπωσιακή έμφωνή γιά το θέατρο και στο πλευρό του Ολιβιέ γνώρισε έπιτυχίες στο Λονδίνο, στη Νέα Υόρκη και σε περιόδους ανά τον κόσμο.

Ανάμεσα στους ρόλους που έπαιξε ήταν ή Οφελία, ή Τίτινια, ή Ιουλιέτα του Σαίξπηρ κι ακόμη ή Τζένιφερ Ντουντινιέτ στη «Δίλημμά του γκαρτου» του Σώου, αλλά πολλοί νή θυμούνται από ή συμμετοχή της στο «Δέρμα των δοντιών μας», όπου ο Κένεθ Τσάουαν της έγραψε ότι ο ρόλος «της έρχεται γόντι», και στο «Αεωφορείο ο πάθος», όπου σημείω- τήση έπιτυχία, ώστε να έπλεγει γιά να έρμηνοιέται το ρόλο της Ντιμουνιέ και στην κινηματογραφική ταινία του Καζάν. Ένας κριτικός έγραψε: «Δεν είναι πολλές οι πρωταγωνι- στριες που συνδυάζουν την έπιβολή με την όποια μπορούν να κυριαρχούν πάνω στη σκηνή, και την όμορφη και χάρη που τις κάνουν σπάρ του κινηματογράφου. Η Βιδιαν Λή τα έχει κι

μιά άλλη ιστορία. Αλλά, θέβα, περισσότερο σημασία θα είχε νό υπήρχε ένα «μουσείο», ή ένα γραφείο, όπου θα συγκεντρωνόταν αυτό τό όλικο καί θα περνούσε από κάποια έπεξεργασία. Απ' ό,τι θυμώμαστε, ή ίδρυση τέτοιου μουσείου ήταν στους σκοπούς της «Παράλαξης». Αλλά όλα έμειναν στά σχέδια. Ιωως γιατί λείπουν κάποια κονούλια καί ή κάποιος μικρός, σχετικά, χώρος, γιά νά στεγασθελ τό όλικο. Μιά αίδουσα πέντε επί πέντε, με γραφεία καί άρχιεργήτες θα αποτελούσε μιά καλή άρχη. Δέν υπάρχουν κόποις. Θεσσαλονικιοί που νά είναι πρόθυμοι νά δημιουργήσουν καί νά βοηθήσουν ένα τέτοιο έργο;

αστικών κέντρων της χώρας, αλλά και της επαρχίας, που κυριολεκτικά τους εξουθενώ. Στην μεγάλη πόλη, ή αύξηση των βίντεο κλάμπ δείχνει τό μέγεθος της στροφής του κόσμου. Καί είναι φυσικό. Όταν ή έννοια μιας βιντεοκασέτας, που θα την δουν στό σπίτι τρία - τέσσερα άτομα καί πιθανώς θα ανταλλάξει με την βιντεοκασέτα της φιλικής οικογένειας, στοιχείε 150-200 δραχμές, γιαν θα πεί τό κόσμος στόν κινηματογράφο που τό είσιτήριο είναι περίπου τόσος.

Τό κοκό γίνεται μεγαλύτερο γιά τό σινεμά μέ τό γεγονός ότι πολλές φορές ρίχνονται στην αγορά κασέτες ταινιών πολύ καινούργιων ή -όκομα χειρότερα- όταν οι κασέτες (παράνομες) δίνονται στην προώλη πριν δειθουν στους κινηματογρά-

φωσ που σούπερ μαρκετ. Στην επαρχία τό ίδιο καί χειρότερα. Πριν λίγα χρόνια, μερικοί έπιχειρηματίες, γιά νά σωθούν, μετέτρεψαν τό σινεμά τους σε αίθουσες προβάλες πορνό. Ετσι ή θεοσαλονίκη, παράλληλα με τό «ντράκι ίν» όπότερες καί κάπου όκτώ ή έννιά κινηματογράφους πορνό.

Όστόσο καί οι κινηματογράφοι αυτοί, καθώς καί τό ντράκι ίν όντιματίζουν μεγάλη μείωση εισιτηρίων, με αποτέλεσμα νά προσηματίζονται γιά τό μέλλον τους. Αίτια καί πάλι τό θίνεο, δεδομένο ότι κοινοφουρν πολλές βιντεοκασέτες με πορνό.

Οι έπιχειρηματίες στην Θεσσαλονίκη

Κρίση, λοιπόν στους κινηματογράφους. Κρίση οικο-

δομική. Καλή κίνηση είχαν επίσης, κατά σειρά, τό φίλμ «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή-Π», τό «Ρόκυ 4», «Η τιμή των Πρίντζ», ό «Σιωπηλός καθάλαρος» με τον Κλίντ Ιστοντον. «Οι θησαυροί του Σολομώντα», τό «Μάντ Μόε 3», ή «Επιστροφή από τό μέλλον», τό «Μία άγάπη γεννιέται», τό «Σμαρογάνος δόσος», αλλά καί τό κόκκινο ρόδο του Καίρου», τό «Γκούνιν» καί ό «Νύχτες της Σάσια Μπλου», τό «Σίαβερόντο», αλλά καί τό φίλμ «Μία μέρα ένας έρωτας» καί «Η άσυνήθιστη».

Διαπιστώνει κανείς εύκολα ότι οι περισσότερες κυρίως, καί μάλιστα οι θιαές, έχουν τό πρωταίο στην προτίμηση του κοινού, αλλά καί οι έρωτικές ιστορίες καί κόκκινου. Θέβα, νά σημειωθεί ότι τό «Μία μέρα ένας

δέν είναι καλύτερη ή τύχη των θερινών κινηματογράφων, που κάποτε αποτελούσαν άνθούσες έπιχειρήσεις, αλλά τώρα πιά αντιμετωπίζουν προβλήματα έπιβιώσεως γιά τους λόγους που αναφερόθηκαν γιά τό χειμώνα σινεμά, αλλά καί γιανί τώρα τό καλοκαίρι ό κόσμος ταξιδεύει καί παραθερίζει πολύ περισσότερο.

Στή Θεσσαλονίκη έχει περιορισθεί ό αριθμός των θερινών κινηματογράφων στό κέντρο καί έχει σχεδόν έκμηδυνωθεί στις γειτονίες. Οι θερινοί κινηματογράφοι προβάλλουν συνή-

δέστεια στην προβάλη, με όποτεσμερα, όπως καταλαβαίνει κανείς, νά μειώνεται ή πελατεία. Καί τό φαινόμενο αυτό συμβαίνει στην επαρχία. Γιά παράδειγμα, ό «Ράμπο II» παίζονταν σε καφετερίες, εισαχθείς σε βιντεοκασέτα από άραδική χώρα, πριν των προβάλλουν οι κινηματογράφοι.

Όπως διαπιστώνεται, πάντως, καί τό δύο αυτά μέτρα θα βοηθήσουν τους κινηματογράφους των μικρών πόλεων καί των χωριών. Γιά τις μεγάλες πόλεις τό πρόβλημα θα παραμένει. Επομένως οι κινηματογράφοι θα μενούν δύσκολες στιγμές καί τό θέβαο είναι ότι τελικά θα περιορισθεί ό αριθμός τους.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

κινηματογραφική ταινία του Καλν. Ένας κριτικός έγραψε: «Δέν είναι πολλές οι πρωτιανιστριες που συνδυάζουν την έπιβολή με την όποια μπορούν νά κυμαρουν πάνω στη σκηνή, καί την όμορφια καί χάρη που τις κάνουν σάρα του κινηματογράφου. Η Βιβιαν Λή τό έχει καί τό δύο».

Μερικοί ίσως άντιπείνουν ότι όλα αυτά την άνεβάζουν πολύ φίλη. Η Βιβιαν Λή είχε καί που την έβαν όν μικρό γατάκι καί αυτό δέν μπορούσε νά τό κρύψει πάντα. Τη βοήθησε πάρα πολύ σε έργα σόν τό «Κασσιό καί Κλεοπάτρα» του Σάου, καί τό ίδιο έγινε στην κινηματογραφική απόδοση του έργου, με μεγάλη βοήθεια από μερους του Λώρενς Ολίβιε. Ο Κένεθ Τζωνν τήν έπαινεσε άκόμη μιά φορά στην κριτική του, αλλά καί έκανε τις παρατηρήσεις του, γράφοντας πως με τον τρόπο της μετέτρεψε τη «ζουγίλα» που ήθελε ά συγγραφέας, σε κήφο.

Ιωως καί αυτό νά είναι υπερβολικό. Γιατί ό Λώρενς Ολίβιε, που έρμήνευε τό ρόλο του Αντωνίου, είχε φροντίσει νά κατέβουν τόν τόνο του, ώστε νά καλυφθεί ή άπόσταση που υπήρχε ανάμεσα τους - πράγμα όμως, που δέν θα μπορούσε νά γίνει σε ένα έργο του Σαίλπερ. Αλλά ός είναι κανείς όποιος. Αν ή φιλοξενία καί ή ένογάτιτητα της Βιβιαν Λή, μαζί με την ενθάρρυνση του σάιγιου του, τό Λώρενς Ολίβιε, την όδήγησε μερικές φορές σε δρόμους που δέν της ταιριάζαν, από την άλλη μεριά έλαμπε καί ψυχαγωγώσε σε ρόλους σάν της Λαϊσής Χάκλιτον, καί άνέδειξε σύγχρονες αναγραφές, όπως ό Ούλνιπτερ καί ό Τένανς Ούλνιπτερ, παίζοντας στά έργα τους. Καί δέν είναι μόν αυτή ή προσφορά της, αλλά μιά μεγάλη σιανά ρόλο, στό θέατρο καί στόν κινηματογράφο, που της έδωσαν δόξα, τόσο ώστε ό κόσμος νά θρηνησει γιά τό σχετικά πρόωγο θάνατό της.

ΚΥΑΝΗΣΑΝ οι μέρες αφάνταστα πικρές, στό καφενείο του Ιωβ ό γέροντες στριμωγμένοι δέν έθγαζαν άχνα. Μαύρα μάλλινα ρούχα, ή πλάτη στόν τοίχο καί τό χέρια στό μαστούνι, με τό μάτια μιλούσαν γιαν γλώσσα δέν είχαν, μιά πάνω τό κεφάλια καί κάτω, πιά πολύ πέρα δώδε, στό πλάι, μιά δέν τους έβλεπες συχνά, σά νά μοιρολογούν. «—Πέσασμε, θα υποφέρουμε».

Τό τάκι καί ό καφές στό τραπέζι μιά λεπτομέρεια όσημανη, πληρώνουν, τό γεφύρι περνούν σέρνοντας τό θήματα, σουρούπια, άρα γιά σπιτί. Η νύχτα πάλι νύχτα καί στό χώρο των φυλοκισμένων οι άδούλες χτυπάνε στό ψαχνά, ματώνουν.

Είω οι μάχες φούντωσαν γιά καλά, άπωθημένες πρós τό άρη μιά τό μεγάλο κανόνι άκούγεται - μπουμ! ύπενθυμίζει πολλά, - μπουμ, μπουμ, μπουμ! καί ταράζει.

Οι Πράσινοι καί οι Μπλε κάθουν τώρα τις σάρκες με τό μαχαίρι. Γιά νά φτάσεις στό χωριό Αρχά -κινώνας από τό χωριό Τσε-, έπρεπε ν' άφήσεις δεξιά τη λίμνη καί νά χωθείς στόν έαυθά κάμπο, λίγο πιά πέρα ή κοιλιά του Ρου-, νά καθάλισεις τις θουνκορφές καί νά 'θεις κατόπιν τό ποτάμιο με τό ζεστό νερό, νά περάσεις άπέναν τον μεγάλο κάμπο του Καρά δά, τις λευκές στους πρόποδες του Πά-, ό δρόμος από καί τρεις ώρες πελάς. Τό χωριό Αρχά - περιήφανο σάν άέτος μπροστά σου.

Λοιπόν μεγάλη διαδρομή, ή Πράσινη έπικράτησε ένα ξανάρι της που ξεκινούσε από την κορφή, κατέβαινε τις πλαγιές καί έμειναν στους κάμπους μερικά χιλιόμετρα, οι Μπλε δέν γίνεται νά τό άμωσήλτησαν, τό όρεινό τουλάχιστο χωριά άνήκουν στό δάσος, τό χέρια της πόλης δέν φτάνουν μέχρι εκεί.

Εκεί πάνω φτάνουν οι δάδες από τό κανόνια καί ό «γαλατός» των Μπλε, τό πωανά δερμάτινο, «-ά, μάστιο, νάτος καί ό γαλατός πρσί πρσί», έρχινε ό Πράσινος μιά μπαταρία στόν άέρα, έτσι γιά χαίρεται καί περμένε.

Τό θουνό δέν θέλει, ίσως, πολλά, φρούριο νά γίνει. Η μάχη στή Μά-, ήταν άπρόσποτη.

Μιά όμάδα Πράσινη πέρασε νύχτα γιά τόν κόμπα νά παραλάβει μιά άλλη όμάδα που μιγναι νά ένωθεί μαζί τους, στό Άδρο Πέι - θ' άνταίον. Εργόρα πλησίασαν καί με την άλλη, ή πρώτη άναγνωση, ή δεύτερη μετά, δάσανε τό χέρια, τό σκοτάδι άόκη φαιχτό δά κροτούσε μέχρι την έδρα, έτσι καί όν νυρίαν από άλλο δρόμο, κύκλο τον κύκλο, «-υπήρχε λόγος».

Πήσαν την έπιστολή, χορομένοι γιαν πιά πολλοί τόωρα, με προσοχή ηηδούσαν τό χοντάγκι κάπου στή λακούθα της Πι-. Η μπαταρία τους έκοψε, τρεις ριπές συνέχισε τάραξαν την ήουχια της νύχτας, ή φωτιά από δεξιά, από κεί που δέν τό φαντάζονταν, τους πήραν είσηψη άραγε ή νά 'ταν τυχαία γεγονός; Σπώνη ή περίπτωση τούτη γιαν τό μονοπάτι ήταν στόν έλεγχό τους καί οι σύνδεσμοι δέν είχαν αναφέρει τίποτε, άνατοραχή στην όμάδα, πέσαν κατόχα, οι θαλονιδιες νά 'νοι καλά, τό δέντρα οι πισιότεροι φίλοι. «Ενέδρα λοιπόν», μοιρωμίσε ό έπικεφαλής.

Αναπτύχθηκε ή όμάδα έτοιμη γιά όλο, τό πύρ τριπλάσιο σκάπευε πρós την ένέδρα των Μπλε, άπάντησαν έκείνοι τό ίδιο, ξανάριαν οι Πράσινοι καί όταν οι άλλοι είσησαν ψευδοιστική τό φευγιά - πίσω κάποιος βογγούσε. Ηταν ό Κώ-, μιά σφαίρα θήκε τό πόδι του καί τό άχρήσπευε, όσο τό 'σερνε πονούσε. «Κοίταξε μωρέ τί σου θγαίνει, γιά έναν περίπατο φτάσμε δώ καί νάσου ό Κώ- με σιαπνένο ποδάρ».

Δέσανε τό πόδι πρόχειρα, κρεμάστηκε στόν ώμο δύο άλλων καί δοκίμασαν νά περπατήσουν. Μιά νέα μπαταρία, γύρω γύρω τόωρα, έκανε τη δέση τους δύσκολη, ήταν φανερό πιά, ή ένέδρα δέν ήταν μικρή, χωρίς έξωσιό όμως έπρεπε νά ξεφύγουν, δέν ήταν άλλωστε πρώτη φορά. Καί τό κατόφεραν. Όπως έπας.

Εσφαιραν τόν Κώ- κάπου δύο χιλιόμετρα μακριά, στό δικά τους ήμερία έπρεπε νά 'ναι, τόν έβλεπαν καί δύο άψαν νερό, κάτω από τη φτέρη είχε πολλές πιθανότητες νά μην άνακαλυφτεί, άλλωστε του 'παν «γρήγορα θα ρθούμε πίσω νά σε πάρουμε».

Πέντε χιλιόμετρα πιά θαδία ή βόση, ένα χωριό έγκαταλειμμένο, σημείο συνάντησης πολλών δρόμων τό Σαρά-, κατοστάρια άντρες ή δύναμη με τ' άναγκαία τρήματα τόν περισσότερο καιρά οι άλλοτε τίποτε, έσφιγγαν τό λαιμιά, κορυκούτο τό φαγί καί κάποιο καπνικό αίο όλο θα μπορούσε νά 'ναι ά μεζές, υπήρχε καί ή διαταγή «-νó μην περφόρες τό ξένα πράγματα, ούτε τρής», μετρήθηκαν λοιπόν, δέν έλειπε κανείς, μονάχα ό Κώ-.

Και προτού πάρουν άνάσα όλοίστηκε ένα πρόβλημα έπιέγειν, τους μίλησε ό ύπεύθυνος γιά τη μεγάλη μετακίνηση, έπρεπε νά φύγουν τό γρηγορότερα, τό άρχηγείο χαρακτηρίσε τη μετακίνηση άμση, δέν γιναιέ έκείνος τόν τραυματισμό του Κώ-, ό χρόνος ήταν έλάχιστος που άπόμενε, σάν τό λογάρισε ό Αμύ-

Τό έλληνικό διήγημα

ΔΥΟ ΣΤΑΓΟΝΕΣ ΝΕΡΟ

Του Μάρκου Μίσκου

σκοτεινίσαε τό πρόσωπό του, καί όν άκόμη δέν έφταναν οι Μπλε μέχρι τις φτέρες ό Κώ- άσθητός πως νά τό θάλει πέρα, μπορούσε νά πεθάνει. Τινάχτηκε άπώνω, πήρε τό δρόμο γιά τόν Κώ-.

Μέρα καί στραφάτιζε ό ήλιος στόν ουράνο, τό μάτια του όμως κοιτούσαν χαμηλά, δέντρα καί χορτάρια καί πως θα πάρε έκείνου πρώτος μυρωδιά τους Μπλε - άν είχαν φτάσει μέχρι πώνω.

Εκείνοι φαίνεται πως δέν προχώρουν πολύ, ήταν καί έπίπορο, σε μιά όνολογη περίπτωση, οι Πράσινοι καμώθηκαν πως φεύγουν μιά γύριαν άστραπια πίσω καί κυκλώνοντας τους τώρα έκείνοι τους λίσιναν, από τους δεκαπέντε νομίστου γλιτώνει οι τρεις κακή κανείς, δέν τό λησιμνησαν οι Μπλε καί τό υπολόγιαν. Αρκετήσαν, φαίνεται, να ρίξουν πίσω όπ' τη φυγή των Πράσινων άρκετές ριπές καί γύριαν πίσω.

ΓΕΝΝΗΜΑ θρέμμα της περιοχής ό Αμύ- γνώριζε τόν τόπο πιθαμή πρós πιθαμή, έκοψε τόν δρόμο καί έφτασε κοντά στη φτέρη. Βεβαίως πως δέν υπήρχε κίνδυνος, σφύριξε συνθηματικά, πλάισαε.

Βήκε τόν Κώ-, άλάσε τό πανί στό τραύμα του καί τόν φορώθηκε, έρμηξεί άκόμη στό χωράφι, πρόβλημα ήταν τό ποτάμι της Μπέλα-, μιά ευτυχία δέν είχε κατεβάσει άκόμη νερό, μιά δύο στάσεις στόν δρόμο γιά ξεμουδιάσει καί τώρα μιά άόκη προσέβαε ν' άνταμώσει την μεγάλη όμάδα - άταν την άντόμωσε ή όπισθοφυλακή άποκατεβάζε τό σμείο Σαρά-, με χίλια έδρια πλάισαε καί άνακουφισμένα κατεβάζοντα στην όψη την πλάτη του, τόν παραβλαν οι άλλοι νά τόν περιποήσουν καί έκείνος μήκε στόν κορμό της πορείας.

Δέν ήταν πρώτη φορά που κινούνε από μόνος του ό ένας γιά τόν άλλον, ό Κώ- καί ό Αμύ- έμοιαζαν σά δύο σταγόνες νερό, μονάρια που πάνε τό ένα πίσω από τό άλλο, συντροφοί καί φίλοι κοντά πολεμούναν, κοντά σταλίζουν, κοντά σιγοντροφούσαν. Ο ένας φυλάγε τόν άλλο, έκτός από την Πράσινη δοντολογία, ιδιαίτερος ό δεσμός τους, όπως όρκισμός δέν γιναιέ καλά καλά γιά ένα άνθρωπο είναι τόσο κοντά στόν άλλο, πράγματα μυστηρια.

Στή φωτιά του πολέμου καί οι δύο μίνες τώρα, τους ένωσαν κοινές θυσίες, έμφανία περιστατικά καί γεγονότα κάμπολα, μέχρι θανάτου.

Στή μεγάλη πορεία, από τόν κόμπα Τριγιά τό θουνό Ο-, σέ κάποιος έζάνγαντο τους βομβάρδιαν Μπλε όροπάλια, μιά θόμβα έπεσε δίπλα τους καί ό Κώ- μόλις που πρόλαβε έγκαλίζοντας τόν Αμύ- κάτω νά τόν ρίξει, ό Κώ- καί ό Αμύ- σήθηκαν, πέντε έξι μπρός καί πίσω κάθονταν. Καί όταν μπαίναν στην Νε-, πάλι τό χέρι του Κώ- πού έξερε τόν τρόπο πρόλαβε τό χέρια του Αμύ-, τό σύρματα ηλεκτροφόρα, τό πέρασμα έκείνο μπορούσε νά 'ναι ό τόπος του Αμύ-, καί πάλι ό Αμύ- στή μάχη του Μπλ-, έσωσε τόν συντροφό του άλλη μιά φορά ένα οι Μπλε τόν γάζωναν άποκομμένο από την Πράσινη διμορία, κανείς δέν θα γύριε

πίσω, τρέλα σωστή. Μάχες, καραούλια, μετακινήσεις, άναγνωρίσεις, οι δύο μαζί, ύπεύθυνοι καί σασταροί πολεμούναν πλιά - πλιά με λύσσα.

ΟΤΑΝ έαπόστειλαν, άγαπούσε ό Αμύ- νά βάξει μπρός ό Κώ- τις διηγήσεις του. Ο,τι είχε σχέση με τη γενέτειρά του, τό χωριό Μανιά-, τό πως μεγάλωσε στό σχολείο, τους δασκάλους καί τό τέτοια, τό πως έπαιζε τό περίεργα παιχνίδια του, καί γιά «κείνες τις άμυγδαλιές δέν χόρτανε ν' άκούει, παλάμη παλάμη τό σπιτί του νά διηγηταί καί τό τόκρε νά τη φωτιά του μιά πάνω όπ' όλα γιά τους γονείς του, λαχτάριζε ή ψυχή του Αμύ- καί πόσες φορές δέν άκουσε τό τούτο καί τό κείνο γιά τους γονείς του Κώ-! Γνώριζε κιόλας τό πρόσωπό τους κι άς μή τό χε δει ποτέ, τις συνήθειές τους καί τί άγαπούσαν μιά πολύ, από ποιά σού ή μάνα καί πως διαλογίζονταν τό δέντρο τους πίσω, ό Κώ- δέν είχε όδελφία, μοναχογιός ήταν, πέρα από αυτόν δύο κουτούσρα οι γονείς κι ένα τόκρη που λίγο λίγο θα τρεμώσινε.

Ελάγιστοι γνώριαν τη ζωή του Αμύ-, ένας από σούτους καί ό Κώ-: Μεγάλωσε όρφανός από γεννησιμού του, τό πως είναι άλλη ιστορία, σ' όρφανοτροφείο της μικρής πόλης που τακτικά την χάζεσε άταν ζυστά περνούσε έξω από τό τείχη της, μοναχικό παιδί παρακαλώντας τ' όρθυλό του μύη χαλάσουν («-τό ζευγάρι γιά δύο όλόκληρα χρόνια», έλεγε ή διεύθυνση), μιά τό πόδια μεγάλωσαν, άν μπορούσε ν' άγοράσει χόδια καί νά πληρώσει με όλο τό αίμα της καρδιάς του, θυμώταν σάν όνειρο τό δασκαλό κύρ Οδυ-, τις μόνες νύχτες που κοιμώτανε στό θάλαμο σάν παιδί, κάποια κοுவένα - παραμύθι, κάποιο ναυομύημα, κανείς άλλος δέν τόν ήγαιε. Δέν του «μικούσε» κανείς. Μεγάλωσε σάν πέτρα, μονοκόμματος καί σιωπηλός καί άψώς στό θάθος, όχι άριστος μαθητής μιά διάβαζε όπ' του 'περτε στό χέρι. Κάποτε άνακάλυψε πως είναι δυνατό ν' αλλάξει τις πραγματικότητες, άς ποιμε ή έχθρικότητα των άνθρώπων καί τό τρυφερά πρόσωπα των βιβλίων, τόσες καί τόσες ιστορίες. Επαίσε καί στην μεγάλη μινύτα του όρφανοτροφείου, δέν τό έχασσε ποτέ, τό θωρήσε τιμή του γιανί τό 'θελαν χρυσά κορδόνια καί ηηλίκιο, σέ κάποιο έμπορικό δούλεψε καί ύπερτα λογιστής στό έργοστάσιο, δεκαεννιά χρονών τόν πέτυχε ό δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, τό πρόγματα άλλόθεν έκίδε, οι μικροσυμποκές καί οι συγκρούσεις με τους Γερμανούς, ή έχθρικότητα του κόσμου παλαπλάσιασμένη, τό θουνό ή λύση.

Απελευθέρωση, καί πάλι στό θουνό άνόρτηγ, όπου θρίσκε ζεστό νερό χώνει τό πόδια του, συνήθεια που του 'μεινε από τόδε, μετά από τό μαρτύριο. Αυτό που γράφονταί γιά τη ζωή του πρώτη φορά λέγονται εδώ, δύο τρεις τό ξέρανε καί ό Κώ-, που άταν μιλούσε έλυνε ή ψυχή του Αμύ-, όγια του σπιτιού του, γιά τους γονείς κυρίως. Αντόμωσαν δύο μίνες μετά τό τελευταίο έπεισόδιο, τό πόδι του Κώ- είχε

γινώσει, με τ' όπλο πάλι στό χέρι όπου φωτιά μέσα καί αυτός, πολεμούσε τους Μπλε μαζί με τους συντροφούς του γιανί πίστευε στό όράμάτο τους, χόρηκε όσο τίποτε άταν τόν άσπάζοντε ό Αμύ- κοντά όπως καί πρώτα, μάχε, κορυχώτιπια καί θυσίες, Αισθάνονταν πλιά δυνατοί μέσα στη μεγάλη άωδία ή ή παρουσία του ένος δίπλα στόν άλλο ήταν έλγηση δύναμη καί φίλια σίονια.

Σέ λίγο ραγδαίες έξελίξεις έκαναν πιά έντονο τόν άγώνα άνάμεσα στους Μπλε καί τους Πράσινους, δυνατοτέρα καρδιοχτυπία καί ή κύριαση, - νά 'ταν μόνο αυτή! - τόσάκις κάκκαλα, άπες τεράστεις οι καταστροφές που με τίποτε δέν κλείνουνε, είχε περάσει ή περίοδος τών άποστάσιματων, τώρα οι μάχες μεγάλες, μετωπικές συγκρούσεις, τόγματα καί συντάγματα καί μεραρχίες στις φλόγες μέσα, «στρατός έκείνου στρατός ή έμελε» έλεγαν οι Πράσινοι από την καρδιά του δάσους.

-Μπουμ! ύπενθυμίζε, τό μεγάλο κανόνι, - μπουμ! - μπουμ! άκόμη κοντήρα τώρα καί τόρασε τό πάντα.

Στή μεγάλη σπηλιά του Πλ-, μιά όμάδα Πράσινη είναι τρεις μέρες καί τρεις νύχτες επί τούτο άνημποτισμένη, περμένουν τό διαταγή με τόν άσπυρματο, λίγο πολύ όλοι γνωρίζουν γιά πού ή κατεύθυνση μιά περμένουν.

Κάνει παγωνιά καί θροχόκερο, φωτιά δέν άνάδουν μην τους προδώσει. Ο Κώ- καί ό Αμύ- με τό όπλο στό χέρι κάθονται κοντά κοντά, σπείρουν τοιγάρα καί τό λένε. Εφραγκά καλά σήμερα, όπως όλοι, πέρασε τό μεσημέρι νά τό βραδάκι. Νά περάσει καί ή νύχτα αύτή, αύριο δέν μπορεί, θα κινηθουνε. Πέσανε πρόχειρα καί άποκομήθηκαν.

«Χοράματα ήταν μετά από κάποια μάχη, οι δύο τους στην άπισθοφυλακή περνούσαν κάπου ένα χιλιόμετρα κοντά από τό χωριό του Κώ-, σκάμπω καυστερούσαν, «-τί νά γίνονταί οι δικό μου», φιβήριζε ό Κώ- κατόχοντας πρós τό σπιτί, δύο χρόνια δέν τους έχει δει, οι είδησεις είναι πάντα λόγια του δέρα, σημασία έχει τό πρόσωπα που έόλως διακριμούνε, εύκαιρία ναυδοική νά ηλησιόσει.

Τότε από κοντά, στό κούφια, τόν 'ριξε ό Αμύ-. Ο Κώ- δέν κατάλαβε ποιάς πυροβόλησε καί γυρίζοντας τό μάτια πρós τόν Αμύ- ξεψύχισε στό χέρια του. Θά τόν φορτώνονταν τώρα στις πλάτες του καί θα κινούσε γιά τό χωριό, οι Μπλε είχαν άποκαρμυνηθεί μιά όδομιά πριν, κινούνες δέν υπήρχε, τόν χαμό του Κώ- δό διακυλούσινε στους άλλους Πράσινους πως τάχα σέ κάποια άπρόσμενη συμπίκση οι Μπλε τών χτύπησαν εκεί, καί τόν παραρώσε, θά 'φτανε στην πόρτα του σπιτιού καί άταν κάπσιν οι θρήνοι τών γονέων γιά τό παλιούρι δά τους έξηγούσε τό καί τό, πως σκατώθηκε στή μάχη (ήρωας, όλοι τόν θαυμάζαν), φίλοι άχώριστοι ό Κώ- καί έκείνος στό πάντα, χρόνια τόωρα, θα προσπαθούσε κατόπιν νά μαλακώσει τό μορλόγιο τους λέγοντας πως άπου νά 'ναι ό πόλεμος γόνιμος τελειώνει καί πως έκείνος όρφανός μπορούσε, άν τό 'θελαν, γιάς τους νά γίνει, νά περάσει τη ζωή πάλι τους.

ΧΤΥΠΗΣΕ λοιπόν την πόρτα του σπιτιού, άπιθώνοντας τόν Κώ- κάτω. Τά κατόπια τό 'ξερε σά νά γεννηθήκε εδώ μέσα, άπάντησε όμως δέν πήρε, πήγε πρós τό παράθυρο τό ίδια καί εδώ, σιωπή, κατέβηκε στό κελάρι καί από μιά έσωτερική σκάλα άνέβηκε πάνω. Τίποτε. Σκόνη παντού, σημάδι άτράνταχτο, οι γονείς του φίλου ήταν φευγάτοι - ποιάς ξέρει γιά πού.

Γύρισε πίσω άμυχνας, θήκε έκεί γύρω κοσμά καί φυτάρι, έσκαψε στόν ήλιο καί σάν τελειώσει ό λάθος, πήρε κλαρί της καρδιάς καί τό 'ριξε μέσα. Μετά σήκωσε τόν Κώ- καί τόν πλάνωσε τρυφερά πάνω στό φύλλα. Άνεμο, δόσώμια είχε βγάλει τό σκόρπισε πάνω του καί πάνω από όλα βέρει άποδομαρμένες. Πιά όρφανός άκόμη πήρε νά φονεί....

Εκεί μετέφωρος ό Αμύ-, έβγινε καί συνήθε. Όστε ήταν ψέματα, δέν ήταν άλβηθε, έτρωφε τό μάτια του άκόμη παραγμένος καί - ού νά χαφείς, όνειρο καταρμενό.

Βγήκε από τη σπηλιά, δίπλα είχε νερό, μία πηγή κελάριζε. Με τί χούφτες έβριε στό πρόσωπό του, στό μάτια του πιά πολύ. «-Ού νά χαφείς, ξανάει, τί περίεργο...»

Την άλλη μέρα πρσί, πρώι πράγματα ό άσύρματος δούλεψε καί έδωσε διαταγή γρήγορα ή όμάδα νά ηλησιόσει στό σημείο Βι- τις άλλες όμάδες, ή μάχη όπως έλγελή μετωπική, τό κύριο σώμα των Πράσινων συγκρούονταν με τους Μπλε πάνω σε θουνά καί χαρόδρες άγιες, τ' όνειρο του Αμύ- μιά λεπτομέρεια μόνον, ένα έπεισόδιο σάν τόσα άλλα, πού όμως ά ίσιος δέν τοκούσε νά έξερμολογηθεί πουθενά, σέ κανέναν.

Κι άς ήταν άποισοκλήτος καιράς.